

Ewa Kubiak

Załącznik nr 1

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Ewa Kubiak

2. Wykształcenie, posiadane dyplomy i stopnie

1993 – 1998 Studia w Katedrze Historii Sztuki na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego

1998 uzyskanie stopnia magistra historii sztuki z wynikiem bardzo dobrym na podstawie pracy pt. *Zamek w Wolborzu od XVI do XVIII wieku – analiza funkcjonalna*, promotor pracy dr hab. Zbigniew Bania

1998 – 2002 Studia doktoranckie w Katedrze Historii Sztuki na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego

2002 obrona doktoratu i uzyskanie tytułu doktora na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na podstawie pracy pt. *Rezydencje biskupów wrocławskich od połowy XVI wieku do roku 1818* napisanej po kierunkiem prof. dr. hab. Zbigniewa Bani

3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych

od 2002 r. adiunkt w Katedrze Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a. tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

***Reinterpretacje. Percepcja i recepcja dzieł architektury na przykładzie świątyń jezuickich Ameryki Południowej okresu kolonialnego*, Łódź: Wydawnictwo UŁ, 2015, ISBN 978-83-7969-220-0, ss. 462.**

b. omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Książka „Reinterpretacje. Percepcja i recepcja dzieł architektury na przykładzie świątyń jezuickich Ameryki Południowej okresu kolonialnego” jest nowym

spojrzeniem na budownictwo sakralne zakonu na terenie Ameryki Południowej w okresie kolonialnym. Ma na celu nie tylko zestawienie i przestudiowanie licznej grupy obiektów sakralnych, ale również wyodrębnienie problemów badawczych umożliwiających przeprowadzenie spójnej analizy całej architektury kolonialną kontynentu. Ważnym elementem pracy stała się także pogłębiona refleksja związana z zagadnieniami percepcji dzieł i recepcji form architektonicznych. Przyjęte założenia pracy z jednej strony obejmują treści zestawiające grupę obiektów sakralnych zakonu jezuitów na zdefiniowanym terytorium, a równocześnie zebrany materiał został poddany krytycznej, bazującej na dotychczasowych opracowaniach, analizie pozwalającej na sformułowanie szerszych wniosków dotyczących architektury kolonialnej.

Budownictwo jezuickie w Ameryce Południowej stanowi reprezentatywną grupę obiektów, która może stanowić podstawę pozwalającą na wypracowanie metod refleksji właściwych dla architektury kolonialnej widzianej w szerszej perspektywie badawczej. Choć wiele obiektów nie zachowało się, te z nich, które pozostały, stanowią dość liczną grupę pozwalającą na przeprowadzenie studiów o charakterze porównawczym. Pomimo stereotypowego postrzegania architektury jezuickiej jako homogenicznej, nie można nie zauważyć różnorodności i bogactwa form artystycznych związanych z tymi obiektami, dzięki którym całą złożoność fenomenów charakterystycznych dla architektury kolonialnej da się odnaleźć w mniejszej skali w obiektach sakralnych należących do jezuitów. Zróznicowanie architektury zakonu w Ameryce Południowej w okresie kolonialnym było warunkowane właściwymi dla całego kontynentu czynnikami etnicznymi, społecznymi i geograficznymi. Dzięki temu większość cech charakterystycznych dla budownictwa kolonialnego można zobrazować, posługując się przykładami architektury jezuickiej. Pojawiające się w tych obiektach rozwiązania przedstawiono na tle budownictwa sakralnego obszaru Ameryki Południowej, ale także w powiązaniu z architekturą europejską (jezuicką i niejezuicką), jak również z niektórymi obiektami znajdującymi się na terenach azjatyckich kolonii imperiów iberyjskich (np. Goa). Analizę przeprowadzono zatem z uwzględnieniem bogatego i zróżnicowanego materiału porównawczego.

Ramy terytorialne i chronologiczne:

Ramy chronologiczne i terytorialne zostały jasno zakreślone.

Obszarem badań stała się tu Ameryka Południowa i stawiane hipotezy konkretyzowano w odniesieniu do tego terytorium i kręgu kulturowego. W związku z obecnością zakonu we wszystkich regionach południowoamerykańskich kolonii przykłady budownictwa jezuickiego odnajdujemy na całym znanym ówczesnie kontynencie, a misyjny charakter działalności jezuitów sprawił, że obiekty te budowano nawet w najodleglejszych zakątkach nowo odkrywanego świata. Jednak „badany obszar” nie pozostawał niezmienny w wyznaczonych w pracy ramach chronologicznych. Trzeba pamiętać, że stopień poznania kontynentu ulegał zmianie, a pewne tereny Ameryki nie były poddane eksploracji w czasach kolonialnych. Początkowo skupiska ludności europejskiej (a potem kreolskiej) koncentrowały się na wybrzeżach i terenach wyżynnych, z czasem coraz lepiej poznawano obszary w głębi kontynentu, ale Amazonia jeszcze długo pozostawała terenem nieznanym i tajemniczym. Określenie „Ameryka Południowa” jest tu zatem, ze względu na uwarunkowania historyczno-kulturowe, pojęciem dynamicznym.

W pracy przyjęto stosunkowo wyraźne ramy chronologiczne, które podyktowane zostały względami historycznymi. Ramy te obejmują pierwszy okres funkcjonowania zakonu jezuitów i obecności Towarzystwa Jezusowego w Ameryce Łacińskiej w okresie kolonialnym. Został uwzględniony okres od momentu powstania Towarzystwa Jezusowego w 1540 r. i pojawienia się zakonników w Ameryce Południowej – w Brazylii (1549) oraz Peru (1568) – aż po wygnanie ich ze wszystkich terenów podległych Koronie portugalskiej (1759) i hiszpańskiej (1767) i wreszcie rozwiązanie zakonu (1773). Jednak w niektórych przypadkach te wyraźne granice zostały przekroczone. Po pierwsze, wiąże się to z moim zainteresowaniem losami niektórych wcześniej powstałych kościołów po kasacie zakonu (np. w Salvador de Bahia czy Asunción). Po drugie, za ważne uznałam także prześledzenie kontynuacji pewnych zjawisk artystycznych trwających jeszcze w XIX w. (a nawet dłużej), czego najlepszym przykładem jest tradycja architektoniczna na wyspie Chiloé w Chile.

Problemy badawcze i znaczenie pracy:

Celem pracy jest nowe, poszerzone spojrzenie na zagadnienia artystyczne związane z budownictwem kolonialnym w szerokim kontekście percepcji i recepcji form architektonicznych. W pracy wyodrębnione zostały trzy podstawowe problemy

badawcze związane z budownictwem sakralnym zakonu jezuitów w Ameryce Południowej. Zaproponowany podział pracy, opierający się na przekonaniu, że istnieją pewne ogólne mechanizmy kulturowe wpływające na atrakcyjność wybory niektórych form architektonicznych, pozostawia miejsce na rozważania na temat szczegółowych rozwiązań lokalnych czy regionalnych dekoracji. Dzięki temu analiza konkretnych obiektów została osadzona w szerszym ujęciu.

Wstęp oraz pierwszy rozdział mają charakter wprowadzający do zagadnień związanych z architekturą jezuicką i kolonialną. We wstępie omówione zostały problemy teoretyczne dotyczące zjawisk percepcji i recepcji form architektonicznych. W rozdziale pierwszym pracy scharakteryzowano realia kulturowe, polityczne, społeczne i ekonomiczne funkcjonowania południowoamerykańskich kolonii, zarówno hiszpańsko- jak i portugalskojęzycznych, oraz przedstawiono krótką historię zakonu w Nowym Świecie i ogólną charakterystykę problemów związanych z badaniami poświęconymi architekturze jezuitów.

Kolejne rozdziały stanowią analizę trzech wybranych zagadnień.

Rozdział drugi poświęcony został architekturze misyjnej jezuitów. W pierwszej części zaprezentowano strategię urbanistyczną, którą stosował zakon jezuitów w momencie zakładania misji lub fundacji kościołów na terenie istniejących już miast. Problem ten został przedstawiony na tle urbanistyki południowoamerykańskiej czasów kolonialnych i hiszpańskiej polityki ludnościowej okresu konkwisty i kolonii. Następnie zaprezentowano architekturę misyjną. Przy okazji analizy tych założeń zastosowano dwie perspektywy. Z jednej strony przedstawiono ponadregionalny (a nawet „ponadzakonny”) charakter budownictwa misyjnego. Podstawowym problemem było wyodrębnienie cech charakterystycznych kościoła misyjnego i określenie, jak bardzo architektura misyjna była związana tylko z budownictwem Towarzystwa Jezusowego, a na ile wykorzystywała formy uniwersalne. Okazuje się, że podobne cechy formalne są charakterystyczne nie tylko dla świątyń jezuickich, ale także dla kościołów związanych z innymi zakonami (np. franciszkanami), czy też misyjnych świątyń diecezjalnych. Z drugiej strony przeanalizowano także pewne elementy indywidualne, które były typowe dla repertuaru artystycznego poszczególnych regionów i odpowiadały lokalnym gustom i tradycjom. W rozważaniach nie

pominięto zatem aspektu „lokalnych” odmian architektury misyjnej, co łączyło się z zaprezentowaniem kościołów kilku obszarów: Meta y Casanare (Kolumbia), Chuiquitos, Mojos (Boliwia), Guaraní (Argentyna, Brazylia, Paragwaj) Chiloé (Chile). Jest to problematyka, która łączy się z kolejnym rozdziałem książki.

Trzeci rozdział dotyczy problemu „lokalności” pewnych rozwiązań architektonicznych i obecności kościołów jezuickich w panoramie architektonicznej poszczególnych regionów. W zakresie budownictwa jezuickiego możemy w tym wypadku wyodrębnić dwa podstawowe typy związków architektury zakonu z pozostałymi obiektami budownictwa sakralnego w konkretnych regionach. Z jednej strony kościoły jezuitów stawały się pierwowzorami dla grup świątyń powstających na określonych obszarach, przy czym naśladowano zarówno ich układ przestrzenny jak i kompozycję fasady (Cusco i region kuzkański), często architektura jezuicka inspirowała nowe rozwiązania konstrukcyjne (Córdoba w Argentynie), a także zmiany repertuaru w zakresie rzeźby architektonicznej i ornamentu (dekoracje rzeźbiarskie Arequipie i regionie Arekipeńskim w Peru). Z drugiej strony dość powszechne było dostosowanie architektury do zastanych tradycji i „wpisanie się” przez jezuitów nowopowstającymi obiektami w istniejące już lokalne nurty architektoniczne (Lima i region limski, peruwiańskie Collao). Interesujące jest, że znaczenie kulturowe obiektów jezuickich związane jest nie tylko z czasami historycznymi, a zakorzenienie tych obiektów w lokalnej kulturze wizualnej trwa do dziś. Świadczy to z jednej strony o trwałym wpływie, jaki zakonnicy wywarli na miejscowe kultury, z drugiej zaś o wysokiej jakości jezuickich budowli, które pomimo przemijającego czasu nadal budzą dumę lokalnych społeczności, choć czasami pozbawione są już funkcji religijnych.

Czwarty rozdział poświęcono modelowi kościoła Il Gesù w architekturze południowoamerykańskiej. Po wstępnych rozważaniach na temat powtarzalności w architekturze pewnych cech rzymskiej świątyni, zdefiniowane zostały modele (formalny i mentalny) przydatne do celów dalszej analizy. Prześlizgnięto recepcję rzymskiego modelu Il Gesù na południowoamerykańskim kontynencie, dotychczasowy sposób interpretacji problemu oraz percepcję form w oczach osiemnastowiecznych, a przede wszystkim dziewiętnastowiecznych obserwatorów. Analiza objęła zarówno układ przestrzenny obiektów (Lima, Bogota, Quito, Cartagena, Buenos Aires, Popayán), jak i kompozycję fasady (Quito).

Powtarzalność rzymskiego „modelu Il Gesù” pozostaje jedną z najbardziej witalnych koncepcji funkcjonujących w historii architektury nowożytnej, ale przedostała się ona także poza obszar historii sztuki. Kubański poeta, powieściopisarz i eseista José Lezama Lima, opisując katedrę w Hawanie, czyli dawny kościół jezuitów (1748–1777), wspomina z jednej strony o dynamizujących kompozycję elementach zaczerpniętych z repertuaru artystycznego typowego dla projektów Borrominiego, z drugiej jednak zwraca uwagę na widoczne w fasadzie kościoła ślady „stylu jezuickiego” oraz wpływ architektury Giacoma della Porty.

Na zakończenie warto także zwrócić uwagę, że problem percepcji dawnej architektury (w tym architektury jezuitów) przez osiemnasto-, dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych wędrowców jest zagadnieniem, które można byłoby rozwinąć – zwłaszcza w kwestii badań stylowych. Budownictwo jezuickie uznawane było zarówno przez podróżników, jak i historyków, za wyjątkowe i godne podziwu. W relacjach przeważają określenia wskazujące na kategorie estetyczne, takie jak piękno czy wystawność. Podziwiano także umiejętności architektoniczne twórców świątyń jezuickich, bardzo często zwracano uwagę na biegłość warsztatową, solidność i wysoką jakość wykonania, czasami podkreślana była także nowoczesność jezuickiego budownictwa. Ciekawym zagadnieniem są pojawiające się w relacjach określenia stylistyczne, które nie zawsze odpowiadają dzisiejszej wiedzy na ten temat. Trudno na przykład zgodzić się z poglądami Alcidesa d’Orbigny’ego, który wspomina o „średniowiecznym” stylu ornamentów („ornamentos de estilo medieval”) w kościele misyjnym San Ignacio (Chiquitos) czy stylu mauretańskim („estilo morisco”) w świątyni San José de Chiquitos.

Praca została oparta zarówno na prowadzonych przez wiele lat badaniach terenowych, jak i na szeroko zakrojonych kwerendach archiwalnych i bibliotecznych, co pozwoliło na rozbudowaną analizę źródeł i opracowań. W książce wykorzystano źródła rękopiśmienne pochodzące z 16 archiwów i bibliotek, a także źródła drukowane oraz liczne współczesne studia. Uwzględniono opracowania zarówno z zakresu historii sztuki, historii, jak i antropologii oraz etnologii. Przedstawiona praca stanowi rozbudowane opracowanie zestawiające sakralne obiekty jezuickie powstałe na wskazanym terenie. Zaproponowany układ uwzględnia złożone uwarunkowania lokalne, ale również definiuje w formie propozycji badawczej istotne dla tego materiału zabytkowego grupy problemowe.

Równocześnie w pracy zaproponowano model badawczy przydatny w potencjalnych studiach poświęconych architekturze innych zakonów oraz w przygotowaniu szerszych opracowań poświęconych problemom artystycznym związanym z latynoamerykańskim budownictwem kolonialnym. Studia dotyczące architektury jezuitów stały się dla mnie początkiem badań nad sztuką kolonialną Ameryki i pomogły w wyznaczeniu nowych kierunków poszukiwań naukowych.

Realizacja badań nie byłaby możliwa bez wsparcia pewnych instytucji. Kwerendy w rzymskim archiwum jezuitów (*Archivum Romanum Societatis Iesu*) rozpoczęłam dzięki miesięcznemu stypendium przyznanemu przez Fundację Lanckorońskich z Brzezia (2004), potem wracałam tam jeszcze wielokrotnie. Bardzo ważne były także stypendia konferencyjne Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (2006, 2008), dzięki którym nie tylko mogłam zaprezentować moje badania, ale także przeprowadzić wstępne kwerendy w bibliotekach i archiwach Argentyny i Brazylii. Wreszcie książka mogła powstać dzięki wsparciu, które udzieliło przez Narodowe Centrum Nauki poprzez przyznanie grantu *Model Rzymskiego kościoła Il-Gesu w architekturze i badaniach nad architekturą jezuicką w Ameryce Południowej w okresie kolonialnym*, realizowanego w latach 2011–2013. Długie pobyty w Ameryce pozwoliły na rozbudowaną kwerendę archiwalną i biblioteczną, a także na prace terenowe we wszystkich interesujących mnie obszarach Ameryki Południowej.

W trakcie realizacji badań bardzo istotny był dla mnie intensywny kontakt z południowoamerykańskimi badaczami, którzy w ogromnej większości służyli radą i pomocą. Mogłam dzielić się swoimi ustaleniami oraz zasięgnąć opinii bardziej doświadczonych naukowców. W czasie pobytu w Brazylii w 2011 r. wygłosiłam wykłady *Vignola's plan for Il Gesù in South America* na uniwersytecie w São Paulo (UNIFESP). Ważnym etapem był także udział w konferencjach, gdzie dzieliłam się moimi spostrzeżeniami dotyczącymi budownictwa jezuitów w Ameryce Południowej. Referaty związane z badaniami nad architekturą i kulturą artystyczną jezuitów wygłosiłam na 6 zagranicznych konferencjach [załącznik 3 punkty: I, 2.1.; 2.2.; 2.3; 2.10; 2.17; 2.18] oraz 11, które odbyły się w Polsce [załącznik 3 punkty: I, 3.1; 3.2; 3.5; 3.7.; 3.12; 3.20; 3.23; 3.25; 3.26; 3.27, 3.28]. Wydanie monografii poprzedziły wcześniejsze publikacje na temat architektury i kultury artystycznej zakonu jezuitów, ustalenia w nich zawarte w dużej mierze wykorzystane zostały w

książce monograficznej [załącznik 2 punkty: 2.1; 2.4; 2.10; 2.11; 4.1; 4.7; 4.10; 8.1; 8.2]. Wymienić można także dwa artykuły o charakterze popularnonaukowym [załącznik 2 pkt: 15.1.; 15.2.]. Z tematyką „jezuicką” związane są także artykuły, które zostały przyjęte do druku, a dotyczą modelu Il Gesù w architekturze Limy XVII w. oraz losów świątyń jezuickich w Ameryce Południowej po kasacie zakonu [załącznik 2 pkt: 16.1.; 16.2.].

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

Wykaz innych (niewchodzących w skład osiągnięcia wymienionego w pkt I) publikowanych prac naukowych oraz wskaźniki dokonań naukowych

Inne osiągnięcia naukowo-badawcze wpisują się w cztery główne obszary moich zainteresowań. Granica pomiędzy nimi nie zawsze jest jednoznaczna, niektóre publikacje, wystąpienia na sesjach, wykłady wygłaszane w zagranicznych instytucjach można przypisać do kilku z przedstawionych tu zakresów tematycznych, a przy ostatecznym przyporządkowywaniu ich do jednej z poniższych grup kierowałam się tym, na jakie zagadnienia został położony akcent przy prezentowaniu problematyki tematu w konkretnej pracy.

5.1. Sztuka regionalna (Łódź, Polska Środkowa, Europa Wschodnia)

Architektura i sztuka lokalna (zarówno łódzka, jak i regionu) oraz związane z nią zagadnienia, stanowią obszar moich zainteresowań od momentu przygotowywania pracy magisterskiej, a następnie rozprawy doktorskiej. Obie prace dotyczyły rezydencji biskupów włocławskich. Pierwsza z nich była monografią traktującą o najważniejszej z siedzib (choć już nieistniejącej obecnie) – zamku w Wolborzu, którego ruiny zostały rozebrane jeszcze w XIX w. Doktorat, opublikowany w formie książkowej (*Rezydencje biskupów włocławskich w okresie nowożytnym*, Łódź 2010), był pracą przekrojową, w której starałam się przedstawić problem funkcjonowania zespołu rezydencji należących do jednego biskupstwa w sposób kompleksowy, charakteryzując badane obiekty zarówno pod względem formalnym, jak i funkcjonalnym. Przygotowanie obu prac dało mi ogromne doświadczenie w zakresie badań archiwalnych i analizy nowożytnych źródeł pisanych (większość rezydencji znamy jedynie z przekazów) oraz prowadzenia prac terenowych. Zdobyte umiejętności mogłam wykorzystać w dalszych badaniach i pracach

poświęconych innym tematom. Publikację doktoratu poprzedziły artykuły wydane w czasopismach i monografiach wieloautorskich [załącznik 2 punkty: 4.4.; 4.6.; 4.12.; 4.13.; 6.5.; 8.3.; 8.4.]. Badania dotyczące Łodzi zostały opublikowane w artykule dotyczącym wzorów graficznych wykorzystywanych do kreacji wystroju wewnątrz łódzkich rezydencji fabrykanckich (stropów, dekoracji rzeźbiarskich) [załącznik 2 pkt: 7.2] oraz w artykule pogładowym dotyczącym dziedzictwa kulturowego Żydów łódzkich i jego roli w rozwoju współczesnej Łodzi, napisanym we współautorstwie [załącznik 2 pkt: 6.3.]. Szersze zainteresowania sztuką Polski i Europy Wschodniej znalazły odzwierciedlenia w kilku innych publikacjach [załącznik 2 pkt: 3.2.; 3.5.; 4.9.]. Tematy związane ze sztuką polską stały się główną osią referatów wygłoszonych na polskich [załącznik 3 pkt: I, 3.4.; 3.6.; 3.9.; 3.13.; 3.15.; 3.17.] i międzynarodowych [załącznik 3 pkt: I, 2.16.; 2.19] konferencjach naukowych.

Z tą częścią działalności naukowej łączy się także redakcja (lub współredakcja) naukowa czterech tomów „Sztuki Polski Środkowej” [załącznik 2 pkt: 13.2.; 13.3.; 13.4.; 13.5.] oraz pełnienie funkcji członka rady naukowej wspomnianej serii wydawniczej w roku 2011.

W obszarze zainteresowań sztuką Polski i Europy Wschodniej pozostają także niektóre z prowadzonych przeze mnie wykładów na uczelniach zagranicznych. Za najważniejszy uważam kurs letni zatytułowany „Arte y arquitectura en Europa del Este”, który miał miejsce w dniach 7–22 lipca 2015 r. w wymiarze 30 godzin i prowadzony na zaproszenie Universidad de los Andes w Bogocie w Kolumbii. Podobny wykład odbył się także w znacznie skróconej formie (8 godzin) w Ourense (Universidad de Vigo, Campus Ourense) w Hiszpanii w dniach 21-26 września 2015 r. w ramach programu Erasmus.

Problematyka „regionalna” została także uwzględniona w pracy przyjętej do druku przez Washington & Jefferson Collage, a dotyczącej malarstwa nowożytnego Polski Środkowej, napisanej we współautorstwie z dr. hab. Piotrem Gryglewskim [załącznik 2 pkt: 16.3.]. Przygotowanie tej publikacji – oraz kilku innych – było możliwe dzięki badaniom prowadzonym w latach 2011–2015 na Uniwersytecie Łódzkim w ramach grantu zatytułowanego „Inwentaryzacja obiektów malarstwa nowożytnego na terenie dawnego województwa łęczyckiego” przyznanego przez

Narodowe Centrum Nauki, którego kierownikiem był prof. dr hab. Zbigniew Bania. Uczestniczyłam w grantie jako jeden z wykonawców.

5.2. Ikonografia (sztuka w Polsce i w Ameryce Łacińskiej)

Kolejnym tematem, który pozostaje w kręgu moich zainteresowań, jest ikonografia. Moje poszukiwania w tym zakresie obejmują dwa główne obszary badawcze. Pierwszy z nich dotyczy problematyki związanej z wykorzystaniem wzorów graficznych w nowożytnej sztuce polskiej i kolonialnej, gdzie szczególną popularnością cieszyły prace grafików niderlandzkich, ale także francuskich i niemieckich, a wreszcie włoskich. Interesujący jest zarówno problem przepływu motywów za pośrednictwem obrazu (np. druków ulotnych, ilustracji książkowych) i tekstu (np. żywotów świętych, kazań), jak i umożliwiające te wędrówki uwarunkowania geograficzne, społeczne, ekonomiczne i artystyczne. Drugi obszar badawczy, w dużej mierze połączony z pierwszym, związany jest ze studiami porównawczymi sztuki nowożytnej w Polsce i sztuki kolonialnej w Ameryce oraz w innych koloniach iberyjskich podległych Koronom hiszpańskiej i portugalskiej. Zainteresowania te znalazły odzwierciedlenie w licznych artykułach autorskich oraz powstałych w wyniku współpracy naukowej [załącznik 2 pkt: 2.2.; 2.3; 2.5; 2.6.; 2.7; 2.8; 3.1; 3.3.; 4.2.; 4.5.; 4.11.; 5.1.; 6.2.; 7.1.; 9.1.], a także w dwóch recenzjach [załącznik 2 pkt 11.2.; 11.3.]. Z tym nurtem badań należy także łączyć współredakcję naukową książki „Los ángeles en el arte” wydanej w Meksyku w 2014 r. [załącznik 2 pkt: 12.1.]. Tematów ikonograficznych dotyczyły referaty wygłaszane na sesjach krajowych [załącznik 3 pkt: I, 3.3.; 3.10.; 3.14.; 3.19.; 3.21.; 3.24.; 3.33.] i zagranicznych [załącznik 3 pkt: I, 2.4.; 2.7.; 2.8.; 2.9.; 2.11.; 2.12.; 2.13.; 2.14.; 2.15.; 2.20.; 2.21.].

5.3. Architektura Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej

Następnym obszarem moich zainteresowań jest architektura i urbanistyka Ameryki Łacińskiej, ale także Hiszpanii i Portugalii. Badania w tym zakresie dotyczyły wybranych problemów związanych z funkcjonowaniem miast, pojedynczych obiektów architektonicznych i bardziej rozbudowanych założeń, i prowadzone są w zakresie architektury sakralnej i rezydencjonalnej. Znalazło to odzwierciedlenie w kilku opublikowanych artykułach [załącznik 2 pkt: 2.9.; 3.4.; 4.3.; 4.8.; 10.1.] oraz recenzji książki [załącznik 2 pkt: 11.4.]. Tematyka związana z architekturą, dekoracją architektoniczną i urbanistyką została poruszona w

referatach wygłoszonych na sesjach naukowych krajowych [załącznik 3 pkt: I, 3.8.; 3.11.; 3.16.; 3.18.] i zagranicznych [załącznik 3 pkt: I, 2.5.; 2.6.].

5.4. Problemy związane z teorią sztuki i antropologią

Ostatnim tematem badawczym budzącym moje zainteresowanie są problemy teoretyczne związane ze sztuką kolonialną i współczesną Ameryki Łacińskiej, fenomenem obrazowania oraz zagadnieniem percepcji dzieła sztuki. Podejmowana przeze mnie problematyka dotyczy funkcjonowania pewnych pojęć określających sztukę dawną i zagadnień dotyczących współczesnych fenomenów artystycznych w Ameryce Łacińskiej. Interesujące wydaje się powiązanie rozważań dotyczących problematyki latynoamerykańskiej ze współczesnymi nurtami myśli teoretycznej. Bardzo ciekawe jest także zagadnienie poszukiwania tożsamości, które często silnie wiąże się z różnego rodzaju fenomenami artystycznymi tak w zakresie globalnym (latynoamerykańskim), jak i regionalnym (państwowym i zupełnie lokalnym). Zainteresowania te zaowocowały kilkoma opublikowanymi artykułami dotyczącymi teoretycznych problemów sztuki latynoamerykańskiej [załącznik 2 pkt: 6.1.; 6.4.] oraz przyjętą do druku pracą na temat zwrotu lingwistycznego w badaniach architektury dawnej [załącznik 2 pkt: 16.7]. Owocem tych zainteresowań była także współorganizacja międzynarodowej sesji naukowej „Tekst a dzieło sztuki”, która odbyła się w na Uniwersytecie Łódzkim w dniach 18-20 maja 2015 r. [załącznik 3 pkt: I, 1.10]. W związku z tą problematyką pozostają także wygłoszone referaty na sesjach w Polsce [załącznik 3 pkt: I, 3.22.; 3.29.; 3.30.; 3.31.; 3.32.] i za granicą [załącznik 3 pkt: I, 2.22.].

Do powyższego wyliczenia moich publikacji i osiągnięć warto dodać także prace przyjęte do druku, które ukażą się niebawem. Mowa tu przede wszystkim o trzech artykułach. Pierwszy dotyczy wzorów graficznych w sztuce kolonialnej Goa, Peru i nowożytnej Polski, drugi – napisany we współautorstwie z Olgą Isabel Acostą Luną – traktuje o percepcji sztuki kolonialnej (Quito i Bogoty) w dziennikach Alexandra von Humboldta, a trzeci – opracowany we współautorstwie z Katarzyną Szoblik – porusza problematykę zależności pomiędzy wizerunkami bogów w kodeksie azteckim (Kodeks Watykański A) i w nowożytnej publikacji z 1612 r. autorstwa Lorenza Pignoria [załącznik 2 pkt: 16.4.; 16.5.; 16.8.].

Moje zainteresowania sztuką latynoamerykańską zaowocowały stworzeniem w ramach Polskiego Stowarzyszenia Sztuki Orientu sekcji zajmującej się sztuką

Ameryki Łacińskiej, która następnie została przekształcona w Zakład Sztuki Ameryki Środkowej i Południowej w ramach Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata. Założony został także rocznik zatytułowany „Sztuka Ameryki Łacińskiej – Arte de América Latina”, którego jestem redaktorem naczelnym. Pierwszy numer ukazał się w języku polskim, kolejne wychodzą już w języku hiszpańskim z możliwością umieszczania prac w języku angielskim.

Dzięki zainteresowaniom sztuką Ameryki Łacińskiej możliwe było także zorganizowanie lub współorganizowanie sesji naukowych. Sześciokrotnie, w latach 2008–2013, przygotowywałam sekcję „Arte colonial en América Latina” w ramach kolejnych międzynarodowych kongresów amerykańistów, które odbywały się w Perugii, a organizowane były przez Centro de Studi Americanistici „Onlus”. Do moich obowiązków należała selekcja referatów, ułożenie programu sekcji, prowadzenie obrad i dyskusji, a następnie nadzór naukowy i redakcja tekstów zamieszczanych w pokonferencyjnym wydawnictwie. W Kolumbii wraz z Olgą Isabel Acostą Luną przygotowałam sekcję podczas XII Congreso Latinoamericano sobre Religión y Etnicidad w dniach 7-11 lipca 2008 r. Byłam też jednym ze współorganizatorów spotkań latynoamerykańskich w Bielsku-Białej (III Jornadas Lationamericanas) w 2014 r. oraz głównym organizatorem pierwszego kongresu, Arte de América Latina y relaciones artísticas entre Polonia y Latinoamérica, który odbył się w Łodzi w dniach 26-28 września 2013 r. [załącznik 3 pkt: I, 1.1 – 1.9.]

Zainteresowania sztuką latynoamerykańską są także ściśle połączone z nawiązaną przeze mnie współpracą naukową. Brałam udział w trzech projektach prowadzonych przez instytucje zagraniczne [załącznik 3 pkt: I, 5.1.; 5.2.; 5.3.], a współpraca z uniwersytetem w Puebli w Meksyku jest kontynuowana. Planuję także wspólne projekty z uniwersytetem w Bogocie w Kolumbii (Universidad de los Andes) oraz uniwersytetem w Buenos Aires w Argentynie (Universidad de Buenos Aires).

Ważnym elementem mojej działalności międzynarodowej są także wykłady prowadzone na uczelniach zagranicznych i w instytucjach kultury, zarówno w Europie (Hiszpania, Niemcy, Turcja) jak i w Ameryce Południowej (Kolumbia, Boliwia, Argentyna, Brazylia) [załącznik 3 pkt: I, 6.1.–6.8.; 7.1.–7.4.].

Byłam również recenzentem książki (wydawanej w Meksyku) i trzech artykułów (wydanych w Meksyku, Polsce i Hiszpanii) dotyczących sztuki latynoamerykańskiej [załącznik 3 pkt: I, 10.1–10.4].

Dodatkowym punktem mojego dorobku naukowego są prace translatorskie. Przetłumaczyłam z języka hiszpańskiego na język polski dwa artykuły naukowe [załącznik 2 pkt: 14.4.; 14.5.], a na język hiszpański trzy prace [załącznik 2 pkt: 14.1.; 14.2.; 14.3.]. Jestem także tłumaczem książki o charakterze popularnym – przewodnika po Peru [załącznik 2 pkt: 14.6.].

6. Członkostwo w organizacjach

2002 – SHS Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Oddział Łódzki.

2006 – Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata (dawne Polskie Stowarzyszenie Sztuki Orientu), od marca 2008 r. kierownik Zakładu Sztuki Ameryki Środkowej i Południowej.

2007–2014, Circolo Amerindiano (Centro Studi Americanistici), Perugia.

2008 – Polskie Stowarzyszenie Hispanistów (Asociación Polaca de Hispanistas).

2009 – Polskie Towarzystwo Studiów Latynoamerykanistycznych (Sociedad Polaca de Estudios Latinoamericanos).

7. Dydaktyka

W latach 2012–2015 pracowałam na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii Sztuki UŁ. Prowadziłam wykłady, ćwiczenia i konwersatoria z zakresu dziejów sztuki, zajęcia warsztatowe z historii sztuki, seminaria i zajęcia terenowe [załącznik 3 pkt: II, 1.1 – 1.4.], a także zajęcia w językach obcych dla studentów programu Erasmus (w języku angielskim i hiszpańskim) [załącznik 3 pkt: II, 2.1.] oraz lektorat języka hiszpańskiego dla historyków sztuki [załącznik 3 pkt: II, 1.5.]. Prowadziłam również zajęcia z zakresu historii sztuki lub języka hiszpańskiego na innych kierunkach – filologii klasycznej, etnologii i okcydentalistyce [załącznik 3 pkt: II, 3.1.–3.3.]. W latach 2004–2012 byłam także wykładowcą na kierunku turystyka i rekreacja w Filii Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim, gdzie prowadziłam zajęcia z historii sztuki, historii architektury, geografii turystycznej świata, a także seminaria licencjackie [załącznik 3 pkt: II, 4.1.–4.3.]. W latach 2002–2005 byłam również wykładowcą Wyższej Szkoły Humanistyczno-

Ekonomicznej w Łodzi (obecnie Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna), prowadząc zajęcia z historii sztuki na kierunku kulturoznawstwo [załącznik 3 pkt: II, 5.1.; 5.2.].

Wypromowałam 6 prac licencjackich na kierunku historia sztuki oraz 26 na kierunku turystyka i rekreacja. Jestem także autorką 4 recenzji prac magisterskich z zakresu historii sztuki, 5 recenzji prac licencjackich z historii sztuki i 4 z turystyki i rekreacji.

Od 27 czerwca 2013 r. pełnię funkcję promotora pomocniczego pracy doktorskiej pisanej przez mgr Agatę Andrzejewską pt. *Przemiany form architektonicznych w budownictwie zakonu franciszkanów na terenie Meksyku w okresie kolonialnym*. Promotorem pracy jest prof. ndzw. dr hab. Zbigniew Bania [załącznik 3 pkt: II, 9.1.].

Brałam także udział w opracowaniu programów studiów. Jestem autorką programu studiów z zakresu historii sztuki dla studentów niestacjonarnych, który funkcjonował w latach 2009 – 2012, oraz współautorką (z dr. hab. Piotrem Gryglewskim) nowych programów studiów na kierunku historia sztuki dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w związku z wprowadzeniem nowo obowiązujących Krajowych Ram Kształcenia [załącznik 3 pkt: II, 10.1.; 10.2.].

8. Pełnione funkcje organizacyjne

Od początku mojej pracy na Uniwersytecie Łódzkim brałam czynny udział w życiu uczelni. W latach 2006–2012 pełniłam funkcję Pełnomocnika Dziekana ds. Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS). Do moich obowiązków należała opieka nad studentami kierunku historia sztuki, którzy wyjeżdżali na zagraniczne uczelnie w ramach programu Erasmus. Następnie w latach 2008–2012 byłam Koordynatorem Wydziałowym ds. Programu Erasmus i zajmowałam się opieką nad studentami zagranicznymi przyjeżdżającymi na Wydział Filozoficzno-Historyczny, bieżącą obsługą istniejących umów i podpisywaniem nowych umów w ramach programu Erasmus z uczelniami zagranicznymi, a także koordynowaniem pracy pełnomocników kierunkowych. Uniwersytet Łódzki jest członkiem programu Campus Europae i w latach 2008–2012 byłam z ramienia Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ członkiem międzynarodowego komitetu humanistycznego (*Humanities Committee*) pracującego w ramach tego programu.

Od roku 2012 do chwili obecnej pełnię funkcję Prodziekana ds. Studiów Niestacjonarnych, Podyplomowych i Współpracy z Zagranicą na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ.

Za moja działalność na Uniwersytecie Łódzkim została odznaczona Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, który został mi przyznany 18 maja 2015 r. przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego.

Ewa Kutiała